

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року з української мови і літератури
Основна сесія № 1

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7 до нього. (1) Навколо аеродрому лежали пшеничні поля, <i>розбавлен..і</i> яскраво-ядучими квітами, над якими тягуче нависали оси. (2) Зранку сонце прогрівало асфальт і сушило траву, що пробивалася крізь <i>бетон..і</i> плити. (3) Біля злітної смуги рвалися на вітрі полотнища прапорів, тяглися дерева, <i>обплетен..і</i> павутиною й <i>запален..і</i> гострим ранковим світлом. (4) Над аеродромом безмежно нависало небо раннього червня, воно розгорталося під вітром, лунко підіймалося, й опадало вниз. (5) Оглушуючи ранок своїм допотопним дуднінням, [...] розвертався над сонним містечком, будячи його з легкого та примарного сну.	
1. Замість пропуску в останньому реченні має бути слово А птах Б літак В дощик Г буревій	Лексика. Лексичне значення слова. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 202–209. Біляєв О.М. та ін. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 36.
2. Слово <i>безмежно</i> в четвертому реченні можна замінити фразеологізмом А без продику Б не за горами В не з того кінця Г без кінця-краю	Фразеологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.
3. З подвоєним <i>nn</i> у тексті треба писати слово А розбавлен..і Б бетон..і В обплетен..і Г запален..і	Орфографія. Правопис <i>н</i> та <i>nn</i> у прикметниках і дієприкметниках. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 215.

4. Прикметник <i>яскраво-ядучими</i> написано через дефіс, оскільки А це поєднання синонімічних слів Б друга його частина є прикладкою В він означає відтінок кольору Г він утворений від складного іменника	Орфографія. Написання складних слів разом і через дефіс. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2006. – С. 217.
5. Форму однини має в тексті іменник А поля Б оси В смуги Г полотнища	Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 129–131.
6. Простим є речення А друге Б третє В четверте Г п'яте	Види речень за будовою (прості й складні). Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 42.
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А першому Б другому В третьому Г четвертому	Синтаксис. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 158–171.
8. На другий склад падає наголос у слові А одинадцять Б черговий В цемент Г кидати Д поки	Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 140–141.
9. Літеру <i>е</i> треба писати на місці обох пропусків рядка А в..сняне мар..во Б вир..нає сон..чко В в..личезний п..ріг Г заст..бнути к..шеню Д кр..шталеve джер..ло	Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 143–146.

10. Помилково вжито слово в рядку А розв’язувати задачу Б уникнути небезпеки В надіслати привітання Г заказати букет квітів Д перекладати сербською	Лексика. Професійна, діалектна, розмовна лексика Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 82–83.
11. Неправильно утворено слово А мебельний Б харчовий В роздрібний Г критичний Д терміновий	Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 95–97.
12. Неправильно утворено форму слова у варіанті А познімали пальта Б у чистім полі В усих учасників Г стежачи за дітьми Д упродовж доби	Морфологія. Особливості відмінювання займенників. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 252–270.
13. Неправильно побудовано речення А Письменник прагнув розповісти про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує. Б Першим розповів європейцям про Єгипет невтомний мандрівник та історик Геродот. В Працюючи з художнім словом, Емма Андіївська виходить за рамки стандарту й буденщини. Г За дорученням Київської археографічної комісії Шевченко робив замальовки пам’яток української історії й архітектури. Д У людства завжди були й будуть питання, на які воно, вочевидь, відповіді не знайде ніколи.	Синтаксис. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. С. 100–116
14. Прочитайте уривок. Людина велична (1) своїх крайнощах: (2) мистецтві, коханні, самопожертві, (3) відданості і (4) егоїзмі. (5)се ж світу найчастіше не вистачає саме золотої середини. Літеру у слід писати на місці всіх цифр, окрім А 1 Б 2 В 3 Г 4 Д 5	Фонетика. Основні випадки чергування у–в. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 168.

15. Правильну відмінкову форму числівника <i>сто вісімдесят сім</i> наведено в рядку А Р. в. ста вісімдесяти семи Б Д. в. сто вісімдесяти семи В З. в. ста вісімдесят сім Г О. в. ста вісімдесятьма сіма Д М. в. (у) сто вісімдесяти семи	Морфологія. Типи відмінювання кількісних числівників. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232–238.
16. Через дефіс пишуться всі прислівники рядка А віч/на/віч, по/домашньому, будь/де Б по/людськи, як/небудь, в/тричі В колись/то, хтозна/куди як/найбільше Г де/не/де, в/цілому, по/четверте Д на/радість, хоч/не/хоч, далеко/таки	Орфографія. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 212–216.
17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива А проводити – проводять Б полоти – полять В кричати – кричуть Г хотіти – хотять Д бігти – біжать	Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.
18. Кому перед <i>як</i> треба поставити в реченні А Пам’ятаю ці події як сьогодні. Б Затримався не більше як на годину. В Вивчаємо звук як одиницю мовлення. Г Дощ полив як із відра. Д Роса посипалась як дощ.	Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.
19. Кількість букв і звуків однакова в кожному слові рядка А дзвін, ескадрилья, вишня Б любов, пасьянс, щупальце В київський, пояснення, шістсот Г жульєн, різьбяр, неприязнь Д ячмінь, джерельце, лінощі	Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.

20. Граматично правильне закінчення речення «<i>Читаючи «Зачаровану Десну» О. Довженка...</i>» А збагачується ваше мовлення Б ви збагачуєте своє мовлення В звертається увага на багатство мови Г вас зацікавлять багато епізодів Д перед нами постає світ дитинства	Морфологія. Дієприслівниковий зворот. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 112–118.
21. У реченні «<i>Викладач дуже зрадив, ... почув самотійні судження студентів</i>» може бути кожен з названих сполучників, окрім А бо Б адже В тобто Г оскільки Д тому що	Морфологія. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 244–245.
22. Прочитайте речення. <i>Сонце зайшло (1) та відблиски неба ще живуть на стрілчастих (2) блискучих ракетах (3) що (4) скільки глянеш (5) височать по всьому степену.</i> Кому треба ставити на місці всіх цифр, окрім А 1 Б 2 В 3 Г 4 Д 5	Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.
23. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку А Тарасович, Євгенович, Юрійович Б Віталієвич, Ігорович, Степанівна В Андрійович, Миронівна, Васильович Г Анатолійович, Микитович, Савівна Д Григорович, Іллівна, Миколайович	Морфологія. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 178–179.

24. Приєднайте до частини «<i>Хмари вкрили весь небосхил...</i>» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень. <table> <tr> <td><i>Варіант завершення речення</i></td><td><i>Тип речення</i></td></tr> <tr> <td>1 ... і рясна злива не забарилася.</td><td>А просте з відокремленими членами</td></tr> <tr> <td>2 ... та й зависли над принишклим містом.</td><td>Б просте з однорідними членами</td></tr> <tr> <td>3 ... навіть клаптика світлого не лишилося.</td><td>В складнопідрядне</td></tr> <tr> <td>4 ... дарма що недавно вигривало сонце.</td><td>Г складносурядне</td></tr> <tr> <td></td><td>Д складне безсполучникове</td></tr> </table>	<i>Варіант завершення речення</i>	<i>Тип речення</i>	1 ... і рясна злива не забарилася.	А просте з відокремленими членами	2 ... та й зависли над принишклим містом.	Б просте з однорідними членами	3 ... навіть клаптика світлого не лишилося.	В складнопідрядне	4 ... дарма що недавно вигривало сонце.	Г складносурядне		Д складне безсполучникове	Синтаксис. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 66–70.
<i>Варіант завершення речення</i>	<i>Тип речення</i>												
1 ... і рясна злива не забарилася.	А просте з відокремленими членами												
2 ... та й зависли над принишклим містом.	Б просте з однорідними членами												
3 ... навіть клаптика світлого не лишилося.	В складнопідрядне												
4 ... дарма що недавно вигривало сонце.	Г складносурядне												
	Д складне безсполучникове												
25. Побудуйте речення з відповідними фразеологізмами. <table> <tr> <td><i>Речення</i></td><td><i>Фразеологізм</i></td></tr> <tr> <td>1 Місто наше він знає...</td><td>А як грім з ясного неба.</td></tr> <tr> <td>2 Схожі ми з сестрою...</td><td>Б як свої п'ять пальців.</td></tr> <tr> <td>3 Раптовий приїзд сина був...</td><td>В як білка в колесі.</td></tr> <tr> <td>4 Мама крутилася з ранку до вечора...</td><td>Г як гриби після дощу.</td></tr> <tr> <td></td><td>Д як дві краплі води.</td></tr> </table>	<i>Речення</i>	<i>Фразеологізм</i>	1 Місто наше він знає...	А як грім з ясного неба.	2 Схожі ми з сестрою...	Б як свої п'ять пальців.	3 Раптовий приїзд сина був...	В як білка в колесі.	4 Мама крутилася з ранку до вечора...	Г як гриби після дощу.		Д як дві краплі води.	Фразеологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.
<i>Речення</i>	<i>Фразеологізм</i>												
1 Місто наше він знає...	А як грім з ясного неба.												
2 Схожі ми з сестрою...	Б як свої п'ять пальців.												
3 Раптовий приїзд сина був...	В як білка в колесі.												
4 Мама крутилася з ранку до вечора...	Г як гриби після дощу.												
	Д як дві краплі води.												
26. З'ясуйте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення. <table> <tr> <td><i>Фрагмент речення</i></td><td><i>Вид підрядного речення</i></td></tr> <tr> <td>1 Щоб гарно жити, ...</td><td>А означальне</td></tr> <tr> <td>2 Мені здалося, що...</td><td>Б мети</td></tr> <tr> <td>3 ..., могли б запам'ятати.</td><td>В з'ясувальне</td></tr> <tr> <td>4 Я чула пісню, що...</td><td>Г умови</td></tr> <tr> <td></td><td>Д часу</td></tr> </table>	<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>	1 Щоб гарно жити, ...	А означальне	2 Мені здалося, що...	Б мети	3 ..., могли б запам'ятати.	В з'ясувальне	4 Я чула пісню, що...	Г умови		Д часу	Синтаксис. Основні види підрядних речень Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.
<i>Фрагмент речення</i>	<i>Вид підрядного речення</i>												
1 Щоб гарно жити, ...	А означальне												
2 Мені здалося, що...	Б мети												
3 ..., могли б запам'ятати.	В з'ясувальне												
4 Я чула пісню, що...	Г умови												
	Д часу												

27. З'ясуйте вид наведених простих речень. <table border="0"> <tr> <td><i>Вид речення</i></td> <td><i>Речення</i></td> </tr> <tr> <td>1 називне</td> <td>А Лови летючу мить життя.</td> </tr> <tr> <td>2 означено-особове</td> <td>Б І жити спішити треба...</td> </tr> <tr> <td>3 узагальнено-особове</td> <td>В З усіх утрат найважча втрата часу.</td> </tr> <tr> <td>4 безособове</td> <td>Г Судженого конем не об'їдеш.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д Людське життя...</td> </tr> </table>	<i>Вид речення</i>	<i>Речення</i>	1 називне	А Лови летючу мить життя.	2 означено-особове	Б І жити спішити треба...	3 узагальнено-особове	В З усіх утрат найважча втрата часу.	4 безособове	Г Судженого конем не об'їдеш.		Д Людське життя...	Синтаксис. Типи односкладних речень. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.
<i>Вид речення</i>	<i>Речення</i>												
1 називне	А Лови летючу мить життя.												
2 означено-особове	Б І жити спішити треба...												
3 узагальнено-особове	В З усіх утрат найважча втрата часу.												
4 безособове	Г Судженого конем не об'їдеш.												
	Д Людське життя...												
28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова (цифра в дужках позначає наступне слово). (1)Обабіч левад (2)скрізь видно розкішні садки, які (3)неначе заглядають в долину через (4)верхи верб. А іменник Б прислівник В сполучник Г прийменник Д частка	Морфологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.												
Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36. Містика київських потопів (1–3) Чи хтось бачив, щоб над Києвом летів великий білий птах? Ні? Правда, небагато киян упізнали б лебедя. Більшості на небо ніколи й глянути. А я з дитинства пам'ятаю, як схвильовано видивлялися навесні білого лебедя старші сусідки. (4–6) Зараз мало хто в Києві знає, як це стосується можливого потопу. Звісно, прикмети тепер не завжди працюють, зважаючи на екологію та «вдосконалення» природи. Лише Господь достеменно знає, як воно буде кожного разу насправді. (7–16) А бувало по-всякому. Пам'ять поколінь донесла цікаві оповідки про те, як і чому заливало Київ; що віщувало шкоду від стихії та які містичні сили «відповідали» за провіщення чи відвернення лиха. У дитинстві я чула від мешканців київського Подолу все нові версії витівок Видибая – так називали Перуна, якого вкинули в Дніпро, коли хрестили киян. Що характерно, кияни зробили з нього не мстивого грізного діда, а віщуна, який міг допомогти. Скільки хлопчаків щоліта пірнало в районі Видубицького монастиря, скільки дітлахів нищпорило «печерами» в горі поруч, сподіваючись знайти золоті та срібні Перунові стріли! Навіть розповідали, що десь на горі жила ворожка, яка мала одну стрілу й використовувала її у своєму													

ремеслі. Однак усе ж не Видибай став провісником потопів.

(17–24) Героїнею відповідних віщувань була Либідь, сестра засновників Києва. Саме вона, перевтілена в білого птаха, попереджала про небезпеку від води. За старокиївськими переказами, Либідь, явившись як птах, що голосить, могла попередити праведну душу навіть тоді, коли хтось замірявся закладати будинок на підземних плавунах. А таких територій над річкою Либідь і в інших київських закутках було чимало. Бідних киян – мешканців Либідських мочар – описав Іван Нечуй-Левицький у «Київських прохачах»: раніше на тамтешніх непевних ґрунтах тільки бідняки та прохачі й селилися.

(25–28) Однак найбільше з тривогою та надією виглядали Либідь навесні, очікуючи водопілля. Деякі киянки навіть намагалися задобрити її, залишаючи гостинці в дуплах столітніх верб над водою. Душа княжни могла попередити і про біду, і про життєдайну воду.

(29–34) А починалося все так: за переказом, сестра засновників Києва Либідь була жрицею богині водної стихії Дани. Письменниця Наталена Королева у своїх «Легендах старокиївських» згадує про це, однак наділяє долю князівни напруженим, фатальним драматизмом. Старі ж кияни були переконані, що жила князівна Либідь довго та щасливо, сповна виконала свою місію жриці, а по смерті залишилася берегинею-заступницею киян.

(35–47) Цікаво, що певний час заступатися доводилося через дрібниці: хтось джерельце необачно замутив чи на річці насмітив. Але на початку смутних часів князівських незгод один із нащадків Ярославичів піддався на вмовляння купців трохи поглибити й розширити річку Почайну, щоб зручніше було підпливати важким суднам, переповненим крамом. Подейкується в переказі, що зробив він то за «мзду купецьку велику», бо хотів поставити собі новий терем. Пролетіла начебто тоді Либідь із жалібно-гнівним криком, і хазяйновиті кияни занепокоїлися, стали грудьми проти купців-зачинщиків і князя. І що ж: робіт з «удосконалення» Почайни не докінчили – відмовилися від «грішного діла». Судна тих купців потрощила буря на Дніпрі, яка невідомо звідки взялася серед погожого дня, а наступної весни сталося лихо на воді з кимось із князевих родичів. Сам же він залишився на весь вік зганьбленим і безталанним, бо обурені кияни прийшли з вилами під новий терем, що не пішов йому на користь...

(48–53) «Екологічний урок» був засвоєний і замолений, тривалий час кияни не потерпали від води. Були навали й пожежі, але нікому й на думку не спадало змагатися з природою, самовпевнено її гнuzдати. Аж поки, крім варварського «зняття скальпу» із Замкової гори за наказом Петра I, щоб знищити саму згадку про княжу столицю,

крім абсурдної, з огляду на особливості рельєфу, перебудови київських укріплень, – було задумано і масштабний, як на XVIII століття, проект «підкорення річки».

(54–62) Коли 1712 року задля зручнішого проходження барок почали перекопувати Почайнинську косу, що захищала Поділ від великої води, старі кияни – від князівських нащадків до майстрових подолян – обурилися, протестували й чекали клекоту Либеді. Але яке було діло до старосвітських «малоруських пліток» і «забобонних протестів» тодішній київській колоніальній адміністрації! Можливо, також «купці» переконали... Що сталося потім – відомо: перерізану косу Дніпро згодом розмив, від Почайни залишилося кілька озер, і відтоді Поділ стало періодично заливати з чималими збитками, смертельними хворобами від розмитих старих комунікацій, куди потрапляли води з-під цвинтарів, і розмоканням від цієї «мертвої» води осель.

(63–67) Як казали старі кияни, то кара й за наші гріхи, що не вберегли угіддя Либеді та свій предківський спадок від сваволі. Такі розмови я чула перед потопом 1970 року, коли залило значну частину Подолу, а вода в підвалах стояла подекуди років два. Бачити Либідь над Києвом не доводилося, однак сусідські родини про це розповідали.

(68–75) Останній (1979 року) потоп у Києві я зустріла вже школяркою. Із групою художньої школи виїздила в Гідропарк на етюди і якось побачила великого птаха на малюнку іншої дівчинки – киянки в першому поколінні, котра не знала про віщунку Либідь. На запитання, що це за птах, колежанка відповіла, що бачила лебедя в небі, тож і відтворила сумлінно на папері. Наступним запитанням стало, чи птах кричав, на що була заперечна відповідь. Розповідь викладачки про птаха й можливе витлумачення його появи було сприйнято як гарну казку, однак незабаром пів-Гідропарку залило.

(76–82) За старокиївським переказом, Либідь, яка мовчки пролітає над якоюсь київською місциною, — це вістка про півбіді, на відміну від гіршої ситуації, коли птах голосить. Якщо ж з'являється білим птахом у веселці – це провісник лагідної весни, коли вода до людей добра. Тоді кияни поспішали, поки веселка не погасне, набрати водиці з живого джерела: вона, осінена крилом Либеді, вважалася помічною багато в чому: проти хвороб; для дівчат, які нею вмивалися «на красу»; для «відливання» лиха від хати.

(83–84) Дай, Боже, бачити тільки добрі знаки над нашими домівками, але для цього треба і не робити лиха самим, і не допускати його від інших.

За Ольгою Недавною, газета «Дзеркало тижня», 897 слів

29. Фразеологізмом у тексті є вислів А на небо ніколи глянути (рядок 2) Б Перунові стріли (рядок 14) В стати грудьми (рядок 41) Г великий птах (рядок 69)	Фразеологія. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.
30. Назвою річки є в тексті слово А Либідь Б Видибай В Дана Г Перун	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.
31. Синонімами до слова <i>гнуздати</i> (рядок 50) є всі слова, окрім А приборкувати Б затамовувати В упокорювати Г угамовувати	Лексика. Синоніми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 214.
32. Трагічною була доля князівни Либеді за версією А Ольги Недавньої Б Івана-Нечуя-Левицького В Наталени Королевої Г старокиївських переказів	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.
33. Засобом міжфразового зв'язку четвертого та п'ятого речень тексту (рядок 2) є А сполучник Б займенник В синоніми Г лексичний повтор	Розвиток мовлення. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.
34. У тексті немає мікротеми А заснування Києва Б болотисті місцини в Києві В зникнення річки Почайни Г добрі віщування Либеді	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.

35. Стиль тексту – А науковий Б розмовний В конфесійний Г публіцистичний	Стилістика. Стилї мовлення Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 53.
36. Жанр тексту – А легенда Б оповідання В новела Г стаття	Стилістика. Стилї мовлення Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 53.
37. Рядки «Ой щоб слава не пропала / Поміж козаками» є в А соціально-побутовій пісні Б історичній пісні В календарно-обрядовій пісні Г народній баладі Д думі	Відповідність програмі ЗНО: Усна народна творчість. Відповідність підручникам і посібникам: Українська література: Хрестоматія для 10 кл. / Упоряд.: Т. О. Харахоріна, Т. В. Ткачук. – Донецьк: ВКФ «БАО», 1998. – С. 6
38. Затемнення сонця спостерігають персонажі твору А «Слово про похід Ігорів» Б “Чорна рада” В “Мойсей” Г “Україна в огні” Д “Жовтий князь”	Відповідність програмі ЗНО: Давня українська література Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2000. - С.35
39. «Його мандрівне життя є предметом оповідань і легенд», - сказав Микола Костомаров про А Пантелеймона Куліша Б Івана Вишенського В Тараса Шевченка Г Григорія Сковороду Д Івана Франка	Відповідність програмі ЗНО: Давня українська література Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С.62

40. «Сама заробляє собі на прожиття; вірно чекає хлопця, якого кохає; має природний розум, кмітливість; готова до самопожертви заради матері» – це характеристика А Лесі («Чорна рада») Б Мелашки («Кайдашева сім'я») В Килини («Лісова пісня») Г Галі («Хіба ревуть воли, як ясла повні?») Д Наталки («Наталка Полтавка»)	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2000. - С.119
41. «Нехай же знають і наших! Бо є такі люди, що говорять та й пишуть, буцімто з наших ніхто не втне, щоб було і звичайне, і ніжне, і розумне», - пише автор у передмові до свого твору А “Маруся” Б “Інститутка” В “Кайдашева сім'я» Г “Людина” Д “Тіні забутих предків”	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С.138
42. Слова “Воли в ярмі, та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла і не озвалась!” належать А Василю (“Маруся”) Б Прокопові (“Інститутка”) В Лаврінові Кайдашу (“Кайдашева сім'я”) Г Соні Пузир (“Хазяїн”) Д Іванові Дідуху («Камінний хрест»)	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С.418
43. “Польовою царівною” названо А Лесю Череванівну (“Чорна рада”) Б Мотрю Довбиш (“Кайдашева сім'я”) В Галю Гудзь (“Хіба ревуть воли, як ясла повні?”) Г Олену Ляуфлер (“Людина”) Д Марічку Гутенюк (“Тіні забутих предків”)	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С.65

44. Актором української професійної театральної трупи Михайла Старицького був А Іван Котляревський Б Іван Нечуй-Левицький В Тарас Шевченко Г Іван Карпенко-Карий Д Григорій Квітка-Основ'яненко	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 101
45. «Основною темою я зробив смерть пророка, непризнаного своїм народом», – так автор визначив тему свого твору А «Ісаія. Глава 35» Б «Мойсей» В «Чорна рада» Г «Хазяїн» Д «Камінний хрест»	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 139
46. Ідея служіння митця народові є провідною у творі А “Бджола та Шершень” Б “Сон” (“У всякого своя доля...”) В “Людина” Г “Intermezzo” Д “Чорна рада”	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 248-249
47. Красу весняної ночі відтворено у вірші А “Так ніхто не кохав...” Б “Ви знаєте, як липа шелестить...” В “Балада про соняшник” Г “Лебеді материнства” Д “Пісня про рушник”	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С.631
48. “Всім серцем любіть Україну свою», - закликав читачів А Павло Тичина Б Володимир Сосюра В Андрій Малишко Г Дмитро Павличко Д Євген Маланюк	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С.461

49. У творі “Я (Романтика)” центральною є тема А захисту Батьківщини Б національного відродження В любові до матері Г трагічного кохання Д роздвоєності особистості	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.72
50. Пісня “Ой, піду я до роду гуляти” є композиційним обрамленням твору А “Кайдашева сім’я” Б “Україна в огні” В “Марія” Г “Камінний хрест» Д «Три зозулі з поклоном»	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.248 Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.ІІ. – К.: Освіта, 2006. – С.15.
51. «За тобою завше будуть мандрувати / Очі материнські і білява хата», - каже синові героїня твору А Павла Тичини Б Володимира Сосюри В Олександра Довженка Г Євгена Маланюка Д Василя Симоненка	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.ІІ. – К.: Освіта, 2006. – С.253
52. «Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги», – каже ліричний герой твору А Ліни Костенко Б Василя Симоненка В Андрія Малишка Г Дмитра Павличка Д Володимира Сосюри	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття – Д.Павличко – «Два кольори» Література ХХ століття (предметні вміння та навички – «антитеза») Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.ІІ. – К.: Освіта, 2006. – С.207

53. «Палахкотливий стовп... прибрав обрис, подібний до чаші, що сховали її селяни в чорнозем і нікому не відкрили її таємниці... Здається над ними, з нетлінною непоборимою силою, сходить вона: навіки принести порятунку», - такий символ з'являється у фіналі твору А «Чорна рада» Б «Жовтий князь» В «Тигролови» Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Д «Марія»	Відповідність програмі ЗНО: Твори українських письменників-емігрантів Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С.159
54. До письменників-«шістдесятників» належать А Олександр Довженко, Андрій Малишко Б Василь Барка, Іван Багряний В Дмитро Павличко, Василь Симоненко Г Юрій Яновський, Микола Куліш Д Максим Рильський, Павло Тичина	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.293-294
55. В уривку «Під Берестечком бився ти сміливо. Під Зборовом також і над Пилявою своє ім'я ти не покрит неславою. І тільки у домашньому бою сміливість раптом втратив ти свою» схарактеризовано А Івана Іскру Б Леська Черкеса В Богдана Хмельницького Г Гордія Чурая Д Грицька Бобренка	Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С.245

56. «Алхіміком мудрих слів» Максима Рильського названо у творі А «На колимськiм морозі калина» Б «Балада про соняшник» В «Сучасники» Г «Шевченко» Д «Ти знаєш, що ти – людина»	Відповідність програмі ЗНО: Твори українських письменників-емігрантів Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 194										
57. Установіть відповідність між назвами творів і цитатами з них. <table border="0"> <tr> <td>1 “Сон” (“У всякого своя доля”)</td><td>А “Од молдованина до фінна На всіх язиках все мовчить, Бо благоденствує!”</td></tr> <tr> <td>2 “Кавказ”</td><td>Б “А братія мовчить собі, Витріщивши очі!”</td></tr> <tr> <td>3 “До Основ’яненка”</td><td>В «Учітесь, читайте, І чужому навчайтесь, Й свого не цурайтесь...”</td></tr> <tr> <td>4 “І мертвим, і живим...”</td><td>Г “Наша дума, наша пісня Не вмере, не загине!”</td></tr> <tr> <td></td><td>Д “Оживуть степи, озера, І не верстовії, А вольнії, широкії Скрізь шляхи святії Простеляться...”</td></tr> </table>	1 “Сон” (“У всякого своя доля”)	А “Од молдованина до фінна На всіх язиках все мовчить, Бо благоденствує!”	2 “Кавказ”	Б “А братія мовчить собі, Витріщивши очі!”	3 “До Основ’яненка”	В «Учітесь, читайте, І чужому навчайтесь, Й свого не цурайтесь...”	4 “І мертвим, і живим...”	Г “Наша дума, наша пісня Не вмере, не загине!”		Д “Оживуть степи, озера, І не верстовії, А вольнії, широкії Скрізь шляхи святії Простеляться...”	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Джерела пружно б’ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.249-309
1 “Сон” (“У всякого своя доля”)	А “Од молдованина до фінна На всіх язиках все мовчить, Бо благоденствує!”										
2 “Кавказ”	Б “А братія мовчить собі, Витріщивши очі!”										
3 “До Основ’яненка”	В «Учітесь, читайте, І чужому навчайтесь, Й свого не цурайтесь...”										
4 “І мертвим, і живим...”	Г “Наша дума, наша пісня Не вмере, не загине!”										
	Д “Оживуть степи, озера, І не верстовії, А вольнії, широкії Скрізь шляхи святії Простеляться...”										

58. Установіть відповідність між персонажем і його характеристикою. <table> <tr> <td>1 Той, що греблі рве</td><td>А “Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок”</td></tr> <tr> <td>2 Водяник</td><td>Б “Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на ньому міняється барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами”</td></tr> <tr> <td>3 Лісовик</td><td>В “Гарний хлопець у червоній одязі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима”</td></tr> <tr> <td>4 Перелесник</td><td>Г “Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці” Д “Старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повстяної шапки-рогатки”</td></tr> </table>	1 Той, що греблі рве	А “Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок”	2 Водяник	Б “Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на ньому міняється барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами”	3 Лісовик	В “Гарний хлопець у червоній одязі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима”	4 Перелесник	Г “Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці” Д “Старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повстяної шапки-рогатки”	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Леся Українка. Лісова пісня (будь-яке видання). Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. – С.446-465
1 Той, що греблі рве	А “Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок”								
2 Водяник	Б “Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на ньому міняється барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами”								
3 Лісовик	В “Гарний хлопець у червоній одязі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима”								
4 Перелесник	Г “Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці” Д “Старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повстяної шапки-рогатки”								
59. Установіть відповідність між військовим загоном і його очільником. <table> <tr> <td>1 “Загоном Добровольчої армії генерала Антона Денікіна командував”</td><td>А Половець Андрій</td></tr> <tr> <td>2 “Купу кінного козацтва головного отамана Симона Петлюри вів”</td><td>Б Половець Оверко</td></tr> <tr> <td>3 “З-за ліска вискочили вершники з чорним прапором, розгорнулися, пропустивши наперед тачанки, “до зброї! по конях! кулемети! махновці!” Їх вів</td><td>В Половець Панас</td></tr> <tr> <td>4 “І тоді за дощем з’явилося марево: розгорнувся здалеку червоний прапор кінного загону інтернаціонального полку”, яким вів командував</td><td>Г Половець Іван Д Половець Сашко</td></tr> </table>	1 “Загоном Добровольчої армії генерала Антона Денікіна командував”	А Половець Андрій	2 “Купу кінного козацтва головного отамана Симона Петлюри вів”	Б Половець Оверко	3 “З-за ліска вискочили вершники з чорним прапором, розгорнулися, пропустивши наперед тачанки, “до зброї! по конях! кулемети! махновці!” Їх вів	В Половець Панас	4 “І тоді за дощем з’явилося марево: розгорнувся здалеку червоний прапор кінного загону інтернаціонального полку”, яким вів командував	Г Половець Іван Д Половець Сашко	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.I. – К.: Освіта, 2006. – С. 264
1 “Загоном Добровольчої армії генерала Антона Денікіна командував”	А Половець Андрій								
2 “Купу кінного козацтва головного отамана Симона Петлюри вів”	Б Половець Оверко								
3 “З-за ліска вискочили вершники з чорним прапором, розгорнулися, пропустивши наперед тачанки, “до зброї! по конях! кулемети! махновці!” Їх вів	В Половець Панас								
4 “І тоді за дощем з’явилося марево: розгорнувся здалеку червоний прапор кінного загону інтернаціонального полку”, яким вів командував	Г Половець Іван Д Половець Сашко								

60. Установіть відповідність між письменником і цитатою з його твору.		Відповідність програмі ЗНО: Література ХХ століття
1 Микола Хвильовий	А «Життя моє не дуже добре, трудне і невеселе. Проте до всього привикають люде, привик і я терпіти помаленьку... пишу одну повість про діда, батька, матір і про все, одне слово, сосницьке життя, ще коли я був маленьким...»	Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.63-152
2 Олександр Довженко	Б «Арешт Ялового – це розстріл цілої Генерації... За що? За те, що ми були найщирішими комуністами? Нічого не розумію. За Генерацію Ялового відповідаю перш за все я...»	
3 Остап Вишня	В «Вибравши для комедії “Мина Мазайло” тему – міщанство й українізація, я, в першу чергу, звернув увагу на криштально витриману ідеологічну установку п’єси, зважував кожну дію, вивіряв кожне слово»	
4. Микола Куліш	Г «Були на полюванні. Не вбили і не застрелили нічого. Для мене це – типове явище. Коли я приходжу, як завжди, додому “попом”, без нічого, – всі спокійні” Д «Я боровся за демократію – це оцінили як спробу звести наклеп на радянський лад; моя любов до рідного народу, занепокоєння кризовим станом української культури кваліфікувалися як націоналізм; моє неприйняття практики, на ґрунті якої вирости сталинізм, беріївщина визнали як особливо злісний наклеп»	

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року з української мови і літератури
Основна сесія № 2

Номер і зміст завдання	Відповідність завдання програмі ЗНО, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7 до нього. (1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи <i>на/зустріч</i> сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) <i>У/середині</i> росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає <i>з/верху</i> хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла <i>по/моєму</i> ліктію. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].	
1. Синонімом до слова «підіймаючи» в другому реченні може бути А підбираючи Б підносячи В підвищуючи Г підтягаючи	Лексика. Синоніми. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 214.
2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку А свердлячи очима буяння природи. Б виграючи очима на буяння природи. В скинувши очі на буяння природи. Г втопивши очі в буянні природи.	Фразеологія Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.
3. Окремо в тексті пишеться сполука слів А на/зустріч Б у/середині В з/верху Г по/моєму	Орфографія. Написання складних слів разом і через дефіс. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 115–122, 127.
4. У називному відмінку вжито в тексті іменник А хвилі Б бджоли В руки Г подих	Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 129–131.

5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення А перше Б друге В третє Г шосте	Синтаксис. Відокремлені уточнювальні члени речення Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 221.
6. Складним безсполучниковим є речення А перше Б третє В четверте Г п'яте	Синтаксис. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 66–70.
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні А другому Б третьому В четвертому Г п'ятому	Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.
8. На другий склад падає наголос у слові А кропива Б псевдонім В запитання Г ознака Д осока	Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 140–141.
9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка А рел..єф міжгір..я Б з..їсти пів..яблука В присв..ятити сім..ї Г сер..йозний об..єкт Д люб..язна конс..єржка	Орфографія. Правила вживання апострофа. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 178.

10. Неправильно утворено форму слова у варіанті А кілограм помідор Б недбале ставлення В тритомне зібрання Г з усякого приводу Д зробити навпаки	Морфологія. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменника. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 142–164.
11. Помилково вжито слово в рядку А ювілейні міроприємства Б громадянське суспільство В парламентська республіка Г непримиренні опоненти Д прикордонна територія	Лексика. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 82–83.
12. Помилково утворено слово А виконавиця Б гардеробщиця В кравчиня Г вихователька Д спортсменка	Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 95–97.
13. Неправильно побудовано речення А Ви ніколи не замислювалися, чому в давнину число «сім» було популярним і оточеним таємничістю? Б Слід пам'ятати, що ґрунти набагато менше здатні до самоочищення та самовідновлення, ніж повітря або вода. В Починати приготування уроків бажано з письмових завдань, а потім варто братися за усні. Г Твори сучасних українських письменників і майстрів слова минулих століть привернуть увагу до вічних тем буття. Д Годинники – це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.	Синтаксис. Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 137.

14. Правильно написано всі слова в рядку А розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище Б зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути В предобрий, стискач, беспечний, сформувати, роз'їхалися Г схований, схибити, розскроїти, беззаконня, примружити Д безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад	Орфографія. Правопис префіксів. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 260–270.
15. Літеру <i>и</i> треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка А д..ктант, такс..ст, Лейпц..г Б Ч..каго, х..мера, функт..я В кред..т, д..плом, Шексп..р Г Ч..лі, реж..м, тр..умфатор Д Ват..кан, д..намо, х..рург	Орфографія. Написання слів іншомовного походження. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 190–196.
16. Прочитайте уривок. <i>І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні, І в снах – Ел(2)ади і Афіни та хмурі степові вогні. А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертовн(4)ик вона, Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.</i> Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім А 1 Б 2 В 3 Г 4 Д 5	Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.
17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку А коротший, щонайкращий Б ближчий, більш гарячіший В добріший, найменш удалий Г цікавіший, якнайдорожчий Д вужчий, найменш потрібний	Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.

18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено) А Вже тиха осінь ходить берегами на вербах трусить листячко руде. Б Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем. В Сонце зайшло степові озера стали на якийсь час темно-червоними. Г Брязне клинок об залізо кайданів піде луна по твердинях тиранів. Д Спочатку Тимко образився і хотів піти потім передумав і залишився.	Синтаксис. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 149–150.
19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка А похджає, якість, їстоньки, яблунька Б кукурудза, п'ятниць, український, п'ять В гайок, об'єднування, сьогодні, їдуть Г серйозний, щебечуть, джміль, рясний Д рюкзак, рядно, перемивають, кар'єра	Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.
20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу А десять (хвилин) на десяту Б чверть на одинадцяті В без п'ятнадцяти десяти Г пів на дванадцяті Д за п'ять (хвилин) шоста	Морфологія. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 243–245.
21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку А прочитаєте, змелете Б створимо, розв'яжемо В розгорнемо, клеєте Г кричите, полють Д скажемо, напишемо	Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.
22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено) А Розтривожений думками він до самого ранку не міг заснути. Б Квітки омиті холодними росами розтулюють повіки-пелюстки. В Ніколи я співати не покину про землю повну щастя і краси Г Акації стояли саме в цвіту завітчані безліччю білих китиць. Д Удалинні виднілися облиті сонячним багрянцем верхівки сосен.	Синтаксис. Речення з відокремленими членами. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 206.

23. Правильно написано всі займенники рядка А дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо Б ніщо, будь-який, де-котрий, ніскільки В будь-що, якийсь, аби-хто, що-небудь Г нічий, хто-небудь, де-який, будь-чий Д будь-хто, якийсь, ніякий, хто-зна-що	Морфологія. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 261–262.												
24. З'ясуйте вид наведених простих речень. <table data-bbox="85 523 1323 746"> <tr> <td><i>Вид речення</i></td><td><i>Приклад</i></td></tr> <tr> <td>1 називне</td><td>А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?</td></tr> <tr> <td>2 означено-особове</td><td>Б Криштальний промінь сміливого сонця.</td></tr> <tr> <td>3 неозначено-особове</td><td>В Мовчанка мудрості довкола.</td></tr> <tr> <td>4 безособове</td><td>Г Заморосило осінь у сльозу.</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Таких чекають все життя заради миті.</td></tr> </table>	<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>	1 називне	А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?	2 означено-особове	Б Криштальний промінь сміливого сонця.	3 неозначено-особове	В Мовчанка мудрості довкола.	4 безособове	Г Заморосило осінь у сльозу.		Д Таких чекають все життя заради миті.	Синтаксис. Типи односкладних речень. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.
<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>												
1 називне	А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?												
2 означено-особове	Б Криштальний промінь сміливого сонця.												
3 неозначено-особове	В Мовчанка мудрості довкола.												
4 безособове	Г Заморосило осінь у сльозу.												
	Д Таких чекають все життя заради миті.												
25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення. <table data-bbox="85 1042 1028 1265"> <tr> <td><i>Вид підрядного речення</i></td><td><i>Фрагмент речення</i></td></tr> <tr> <td>1 з'ясувальне</td><td>А Це був такий день, що ...</td></tr> <tr> <td>2 означальне</td><td>Б Там, де ..., листя було прозоре.</td></tr> <tr> <td>3 допустове</td><td>В Погода стояла сонячна, так що ...</td></tr> <tr> <td>4 наслідкове</td><td>Г Упав додолу перший лист, хоча ...</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Здавалося хлопцеві, що ...</td></tr> </table>	<i>Вид підрядного речення</i>	<i>Фрагмент речення</i>	1 з'ясувальне	А Це був такий день, що ...	2 означальне	Б Там, де ..., листя було прозоре.	3 допустове	В Погода стояла сонячна, так що ...	4 наслідкове	Г Упав додолу перший лист, хоча ...		Д Здавалося хлопцеві, що ...	Синтаксис. Основні види підрядних речень Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.
<i>Вид підрядного речення</i>	<i>Фрагмент речення</i>												
1 з'ясувальне	А Це був такий день, що ...												
2 означальне	Б Там, де ..., листя було прозоре.												
3 допустове	В Погода стояла сонячна, так що ...												
4 наслідкове	Г Упав додолу перший лист, хоча ...												
	Д Здавалося хлопцеві, що ...												

26. Приєднайте до частини «Лелеки повернулися до рідного гнізда ...» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень. <table border="0"> <tr> <td><i>Варіант завершення речення</i></td> <td><i>Тип речення</i></td> </tr> <tr> <td>1 ... як заструменіли весняні ручаї.</td> <td>А просте з відокремленими членами</td> </tr> <tr> <td>2 ... і заходилися його лагодити.</td> <td>Б просте з однорідними членами</td> </tr> <tr> <td>3 ... і враз ожила простора садиба.</td> <td>В складнопідрядне</td> </tr> <tr> <td>4 ... перелетівши сині моря.</td> <td>Г складносурядне</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д складне безсполучникове</td> </tr> </table>	<i>Варіант завершення речення</i>	<i>Тип речення</i>	1 ... як заструменіли весняні ручаї.	А просте з відокремленими членами	2 ... і заходилися його лагодити.	Б просте з однорідними членами	3 ... і враз ожила простора садиба.	В складнопідрядне	4 ... перелетівши сині моря.	Г складносурядне		Д складне безсполучникове	Синтаксис. Види речень у сучасній українській мові: за будовою (прості й складні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання). Біляєв О.М. та ін. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 162, 283.
<i>Варіант завершення речення</i>	<i>Тип речення</i>												
1 ... як заструменіли весняні ручаї.	А просте з відокремленими членами												
2 ... і заходилися його лагодити.	Б просте з однорідними членами												
3 ... і враз ожила простора садиба.	В складнопідрядне												
4 ... перелетівши сині моря.	Г складносурядне												
	Д складне безсполучникове												
27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів. <table border="0"> <tr> <td><i>Фразеологізм</i></td> <td><i>Синонім</i></td> </tr> <tr> <td>1 море по коліно</td> <td>А на все горло</td> </tr> <tr> <td>2 хоч вовком вий</td> <td>Б хоч кричи</td> </tr> <tr> <td>3 з доброго дива</td> <td>В що б там не було</td> </tr> <tr> <td>4 за всяку ціну</td> <td>Г мов з гуски вода</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д ні сіло ні впало</td> </tr> </table>	<i>Фразеологізм</i>	<i>Синонім</i>	1 море по коліно	А на все горло	2 хоч вовком вий	Б хоч кричи	3 з доброго дива	В що б там не було	4 за всяку ціну	Г мов з гуски вода		Д ні сіло ні впало	Фразеологія. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.
<i>Фразеологізм</i>	<i>Синонім</i>												
1 море по коліно	А на все горло												
2 хоч вовком вий	Б хоч кричи												
3 з доброго дива	В що б там не було												
4 за всяку ціну	Г мов з гуски вода												
	Д ні сіло ні впало												
28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). Дослідження (1)<i>вчених</i> доводять, що людину, яка не привчила (2)<i>себе</i> працювати напружено, (3)<i>долаючи</i> звичку (4)<i>зайвий</i> раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого. А іменник Б прикметник В займенник Г дієприкметник (форма дієслова) Д дієприслівник (форма дієслова)	Морфологія. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.												

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Шлях до національного самоусвідомлення

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих. Кожна нація – це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація – це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації – це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації – це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей – націй – підпорядковане законові ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з'являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов'язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею.

Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходилита йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще

придатних для хліборобства, – на Кубані, Алтаї, у Приамур'ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у XX столітті почали з'являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов'янські, включно з так званою старослов'янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милослухністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милослухність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники криpto-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві – Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб – це символ державної влади. За іншими версіями – символ влади над трьома світами – небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найґрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витоки тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії

трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори – жовтий, червоний, синій, – взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру – ширина, довжина, висота – характеризують об’єм і простір світобудови. (74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор’я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей». Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи. (78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя. (80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея. За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів	
29. Слово «зрослися», вжите авторкою в рядку 26, означає А стали єдиним цілим Б набули більших розмірів В з’єдналися в процесі росту Г досягли вищого ступеня розвитку	Лексика. Багатозначні й однозначні слова. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 205–206.
30. Рядки «Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея» (рядки 80–83) є А тезою Б аргументом В прикладом Г висновком	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.
31. Слова авторки «В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...» (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй А «підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15) Б «складні поліфонічні акорди» (рядки 7–8) В «має свою місію, провідну ідею» (рядки 12–13) Г «пов’язане з географічним положенням» (рядки 20–21)	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.

32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку А Як підкреслюють дослідники, особливі краса та <i>музикальність</i> української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне і матеріальне буття українців (рядки 48–50). Б На території України знайдено наскельні <i>малюнки</i> із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери (рядки 56–57). В Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим <i>феноменом</i> і однією з перших конституцій Європи (рядки 76–77). Г Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, створюючи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну <i>тканину</i> життя (рядки 78–79).	Лексика. Пряме та переносне значення слова Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 208.
33. За стильовими ознаками текст є А художнім Б розмовним В публіцистичним Г офіційно-діловим	Стилістика. Стилї мовлення Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 53.
34. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є А лексичний повтор Б вставне слово В займенник Г синоніми	Розвиток мовлення. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.
35. У тексті немає відповіді на запитання А Чому українці споконвіків були хліборобами? Б Які чинники сприяють милозвучності української мови? В Як дослідники тлумачать символіку українського герба? Г Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.
36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім А історії Б мовознавства В фольклористики Г геології	Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.

37. Рядки «Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадки...», - є в А календарно-обрядовій пісні Б соціально-побутовій пісні В історичній пісні Г баладі Д думі	Відповідність програмі ЗНО: Усна народна творчість Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 17
38. «Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...», - заявляє персонаж твору А Івана Котляревського Б Івана Вишенського В Івана Карпенка-Карого Г Григорія Сковороди Д Григорія Квітки-Основ'яненка	Відповідність програмі ЗНО: Давня українська література Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 79
39. Нова українська драматургія започаткована твором А Григорія Сковороди Б Тараса Шевченка В Івана Котляревського Г Івана Франка Д Івана Вишенського	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С.119
40. Низку риторичних запитань: «Що ми?.. чиї сини? яких батьків? ким? за що закуті?..» - ставить автор у творі А «Україна в огні» Б «Шевченко» В «Чорна рада» Г «І мертвим, і живим...» Д «Сто років, як сконала Січ...»	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 306
41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору А «Чорна рада» Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» В «Тіні забутих предків» Г «Маруся» Д «Людина»	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.285

42. У тому, що «сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі», - переконаний автор твору А «Заповіт» Б «Мойсей» В «Contra spem spero» Г «Ісаія. Глава 35» Д «Гімн»	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С.189
43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі А «Intermezzo» Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» В «Енеїда» Г «Камінний хрест» Д «Хазяїн»	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 251
44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження А нещадної експлуатації селян багатіями Б небажання багатіїв здобувати ґрунтовну освіту В прагнення багатіїв до стягання задля стягання Г байдужості багатіїв до проблем української культури Д збайдужіння багатіїв до проблем народної освіти	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 111
45. У поемі «Мойсей» використано сюжет А давньоримський Б давньогрецький В давньоєгипетський Г шумерський Д біблійний	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 139

46. У рядках Звитяги наші, муки і руїни Безсмертні будуть у її словах. Вона ж була як голос України, Що клетотів у наших корогвах! ідеться про героїню твору А Лесі Українки Б Ліни Костенко В Павла Тичини Г Володимира Сосюри Д Івана Драча	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С 237
47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», - запевняє свою кохану ліричний герой вірша А «Так ніхто не кохав...» Б «Два кольори» В «Ви знаєте, як липа шелестить...» Г «І все-таки до тебе думка лине...» Д «Арфами, арфами...»	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С. 631
48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім А Остап Вишня Б Панас Мирний В Марко Вовчок Г Іван Багряний Д Василь Барка	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.263
49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у А Києві Б Харкові В Донецьку Г Полтаві Д Курську	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.І. – К.: Освіта, 2006. – С. 308

50. Слова “Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину” є в творі А «Балада про соняшник» Б «Лебеді материнства» В «Ти знаєш, що ти – людина?» Г «На колимським морозі калина» Д «Любіть Україну»	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 254
51. «Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою», - благословляє своїх дітей героїня твору А “Кайдашева сім’я” Б “Україна в огні” В “Вершники” Г “Камінний хрест» Д «Три зозулі з поклоном»	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 16
52. «Сонце моє оранжеве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе», - звертається до поезії ліричний герой твору А «Катерина» Б «Сучасники» В «Інститутка» Г «Людина» Д «Балада про соняшник»	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 270
53. «Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...», сказав А Іван Нечуй-Левицький Б Іван Карпенко-Карий В Іван Котляревський Г Остап Вишня Д Микола Куліш	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 104

54. «Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителем / Сибірами і соловками», - звертається до України А Ліна Костенко Б Леся Українка В Василь Стус Г Євген Маланюк Д Іван Драч	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 345												
55. Рядки Не поет — бо це ж до болю мало, Не трибун — бо це лиш рупор мас характеризують А Тараса Шевченка Б Павла Тичину В Василя Стуса Г Володимира Сосюру Д Василя Симоненка	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С.427												
56. Наприкінці XX століття помітним явищем української літератури став А імпресіонізм Б експресіонізм В постмодернізм Г романтизм Д реалізм	Відповідність програмі ЗНО: Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 495												
57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору. <table data-bbox="91 1118 882 1374"> <thead> <tr> <th><i>Назва твору</i></th><th><i>Проблема (тема) твору</i></th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 «Людина»</td><td>А батьки і діти</td></tr> <tr> <td>2 «Мисливські усмішки»</td><td>Б боротьба духовності з буденщиною</td></tr> <tr> <td>3 «Лісова пісня»</td><td>В взаємини вождя і народу</td></tr> <tr> <td>4 «Мойсей»</td><td>Г замилювання рідною природою</td></tr> <tr> <td></td><td>Д емансипація жінки</td></tr> </tbody> </table>	<i>Назва твору</i>	<i>Проблема (тема) твору</i>	1 «Людина»	А батьки і діти	2 «Мисливські усмішки»	Б боротьба духовності з буденщиною	3 «Лісова пісня»	В взаємини вождя і народу	4 «Мойсей»	Г замилювання рідною природою		Д емансипація жінки	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006
<i>Назва твору</i>	<i>Проблема (тема) твору</i>												
1 «Людина»	А батьки і діти												
2 «Мисливські усмішки»	Б боротьба духовності з буденщиною												
3 «Лісова пісня»	В взаємини вождя і народу												
4 «Мойсей»	Г замилювання рідною природою												
	Д емансипація жінки												

58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору. <table> <tr> <td><i>Автор твору</i></td><td><i>Персонаж твору</i></td></tr> <tr> <td>1 Іван Багряний</td><td>А Палагна</td></tr> <tr> <td>2 Тарас Шевченко</td><td>Б Феноген</td></tr> <tr> <td>3 Іван Карпенко-Карий</td><td>В Мавка</td></tr> <tr> <td>4 Михайло Коцюбинський</td><td>Г Многогрішний</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Ярема Галайда</td></tr> </table>	<i>Автор твору</i>	<i>Персонаж твору</i>	1 Іван Багряний	А Палагна	2 Тарас Шевченко	Б Феноген	3 Іван Карпенко-Карий	В Мавка	4 Михайло Коцюбинський	Г Многогрішний		Д Ярема Галайда	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006
<i>Автор твору</i>	<i>Персонаж твору</i>												
1 Іван Багряний	А Палагна												
2 Тарас Шевченко	Б Феноген												
3 Іван Карпенко-Карий	В Мавка												
4 Михайло Коцюбинський	Г Многогрішний												
	Д Ярема Галайда												
59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події. <table> <tr> <td><i>Назва твору</i></td><td><i>Історичне тло</i></td></tr> <tr> <td>1 «Україна в огні»</td><td>А Коліївщина (1768 р.)</td></tr> <tr> <td>2 «Гайдамаки»</td><td>Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)</td></tr> <tr> <td>3 «Чорна рада»</td><td>В Голодомор (1932-1933 рр.)</td></tr> <tr> <td>4 «Я (Романтика)»</td><td>Г Друга світова війна (1939-1945 рр.)</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Руїна (1657-1687 рр.)</td></tr> </table>	<i>Назва твору</i>	<i>Історичне тло</i>	1 «Україна в огні»	А Коліївщина (1768 р.)	2 «Гайдамаки»	Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)	3 «Чорна рада»	В Голодомор (1932-1933 рр.)	4 «Я (Романтика)»	Г Друга світова війна (1939-1945 рр.)		Д Руїна (1657-1687 рр.)	Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Література XX століття Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006
<i>Назва твору</i>	<i>Історичне тло</i>												
1 «Україна в огні»	А Коліївщина (1768 р.)												
2 «Гайдамаки»	Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)												
3 «Чорна рада»	В Голодомор (1932-1933 рр.)												
4 «Я (Романтика)»	Г Друга світова війна (1939-1945 рр.)												
	Д Руїна (1657-1687 рр.)												

60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.		Відповідність програмі ЗНО: Література кінця XVIII-початку XX століття Література XX століття
<i>Цитата з твору</i>	<i>Назва твору</i>	Відповідність підручникам і посібникам: Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006
1 «На снігу великими літерами було написано: «ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»	А «Ти знаєш, що ти – людина?»	
2 «Сьогодні усе для тебе – Озера, гаї, степи. І жити спішити треба, Кохати спішити треба – Гляди ж, не проспи»	Б «Лісова пісня»	
3 «Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не пізнавали один одного, а з неба палило сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок...»	В «Тигролови»	
4 «Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає»	Г «Катерина»	
	Д «Вершники»	

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року
Основна сесія № 1
Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури

Умова завдання та правильна відповідь	
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.	
(1) Навколо аеродрому лежали пшеничні поля, <i>розбавлен..і</i> яскраво-ядучими квітами, над якими тягуче нависали оси. (2) Зранку сонце прогрівало асфальт і сушило траву, що пробивалася крізь <i>бетон..і</i> плити. (3) Біля злітної смуги рвалися на вітрі полотнища прапорів, тяглися дерева, <i>обплетен..і</i> павутиною й <i>запален..і</i> гострим ранковим світлом. (4) Над аеродромом безмежно нависало небо раннього червня, воно розгорталося під вітром, лунко підіймалося, й опадало вниз. (5) Оглушуючи ранок своїм допотопним дуднінням, [...] розвертався над сонним містечком, будячи його з легкого та примарного сну.	
1. Замість пропуску в останньому реченні має бути слово	літак
2. Слово <i>безмежно</i> в четвертому реченні можна замінити фразеологізмом	без кінця-краю
3. З подвоєним <i>nn</i> у тексті треба писати слово	бетон..і
4. Прикметник <i>яскраво-ядучими</i> написано через дефіс, оскільки	він означає відтінок кольору
5. Форму однини має в тексті іменник	смуги
6. Простим є речення	п'яте
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні	четвертому
8. На другий склад падає наголос у слові	цемент

9. Літеру <i>е</i> треба писати на місці обох пропусків рядка в..сняне мар..во
10. Помилково вжито слово в рядку заказати букет квітів
11. Неправильно утворено слово А мебельний
12. Неправильно утворено форму слова у варіанті усих учасників
13. Неправильно побудовано речення Письменник прагнув розповісти про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.
14. Прочитайте уривок. <i>Людина велична (1) своїх крайнощах: (2) мистецтві, коханні, самопожертві, (3) відданості і (4) егоїзмі. (5)се ж світу найчастіше не вистачає саме золотої середини.</i> Літеру у слід писати на місці всіх цифр, окрім 4
15. Правильну відмінкову форму числівника сто вісімдесят сім наведено в рядку Р. в. ста вісімдесяти семи
16. Через дефіс пишуться всі прислівники рядка віч/на/віч, по/домашньому, будь/де
17. Правильно утворено форму третьої особи множини від інфінітива бігти – біжать
18. Кому перед <i>як</i> треба поставити в реченні Роса посипалась як дощ.
19. Кількість букв і звуків однакова в кожному слові рядка любов, пасьянс, щупальце

20. Граматично правильне закінчення речення « <i>Читаючи «Зачаровану Десну» О. Довженка...</i> » ви збагачуєте своє мовлення	
21. У реченні « <i>Викладач дуже зрадив, ... почув самотійні судження студентів</i> » може бути кожен з названих сполучників, окрім тобто	
22. Прочитайте речення. <i>Сонце зайшло (1) та відблиски неба ще живуть на стрілчастих (2) блискучих ракетах (3) що (4) скільки глянеш (5) височать по всьому стегу.</i> Кому треба ставити на місці всіх цифр, окрім 2	
23. Помилку в написанні імені по батькові допущено в рядку Віталієвич, Ігорович, Степанівна	
24. Приєднайте до частини « <i>Хмари вкрили весь небосхил...</i> » запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.	
<i>Варіант завершення речення</i> ... і рясна злива не забарила. ... та й зависли над принишклим містом. ... навіть клептика світлого не лишилося. ... дарма що недавно вигрівало сонце.	<i>Тип речення</i> складносурядне просте з однорідними членами складне безсполучникове складнопідрядне
25. Побудуйте речення з відповідними фразеологізмами.	
<i>Речення</i> Місто наше він знає... Схожі ми з сестрою... Раптовий приїзд сина був... Мама крутилася з ранку до вечора...	<i>Фразеологізм</i> як свої п'ять пальців. як дві краплі води. як грім з ясного неба. як білка в колесі.

26. З'ясуйте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення. <i>Фрагмент речення</i> Щоб гарно жити, ... Мені здалося, що... .., могли б запам'ятати. Я чула пісню, що...	<i>Вид підрядного речення</i> мети з'ясувальне умови означальне
27. З'ясуйте вид наведених простих речень. <i>Вид речення</i> називне означено-особове узагальнено-особове безособове	<i>Речення</i> Людське життя... Лови летючу мить життя. Судженого конем не об'їдеш. І жити спішити треба...
28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова (цифра в дужках позначає наступне слово). (1)Обабіч левад (2)скрізь видно розкішні садки, які (3)неначе заглядають в долину через (4)верхи верб. 1 прийменник 2 прислівник 3 частка 4 іменник	
Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36. Містика київських потопів (1–3) Чи хтось бачив, щоб над Києвом летів великий білий птах? Ні? Правда, небагато киян упізнали б лебедя. Більшості на небо ніколи й глянути. А я з дитинства пам'ятаю, як схвильовано видивлялися навесні білого лебедя старші сусідки. (4–6) Зараз мало хто в Києві знає, як це стосується можливого потопу. Звісно, прикмети тепер не завжди працюють, зважаючи на екологію та «вдосконалення» природи. Лише Господь достеменно знає, як воно буде кожного разу насправді. (7–16) А бувало по-всякому. Пам'ять поколінь донесла цікаві оповідки про те, як і чому заливало Київ; що віщувало шкоду від стихії та які містичні сили «відповідали» за провіщення чи відвернення лиха. У дитинстві я чула від мешканців київського Подолу все нові версії витівок Видибая – так називали Перуна, якого вкинули в Дніпро, коли хрестили киян. Що характерно, кияни зробили з нього не мстивого грізного діда, а віщуна, який міг допомогти. Скільки хлопчаків щоліта пірнало в	

районі Видубицького монастиря, скільки дітлахів нищпорило «печерами» в горі поруч, сподіваючись знайти золоті та срібні Перунові стріли! Навіть розповідали, що десь на горі жила ворожка, яка мала одну стрілу й використовувала її у своєму ремеслі. Однак усе ж не Видибай став провісником потопів.

(17–24) Героїнею відповідних віщувань була Либідь, сестра засновників Києва. Саме вона, перевтілена в білого птаха, попереджала про небезпеку від води. За старокиївськими переказами, Либідь, явившись як птах, що голосить, могла попередити праведну душу навіть тоді, коли хтось замірявся закладати будинок на підземних плавунах. А таких територій над річкою Либідь і в інших київських закутках було чимало. Бідних киян – мешканців Либідських мочар – описав Іван Нечуй-Левицький у «Київських прохачах»: раніше на тамтешніх непевних ґрунтах тільки бідняки та прохачі й селилися.

(25–28) Однак найбільше з тривогою та надією виглядали Либідь навесні, очікуючи водопілля. Деякі киянки навіть намагалися задобрити її, залишаючи гостинці в дуплах столітніх верб над водою. Душа княжни могла попередити і про біду, і про життєдайну воду.

(29–34) А починалося все так: за переказом, сестра засновників Києва Либідь була жрицею богині водної стихії Дани. Письменниця Наталена Королева у своїх «Легендах старокиївських» згадує про це, однак наділяє долю князівни напруженим, фатальним драматизмом. Старі ж кияни були переконані, що жила князівна Либідь довго та щасливо, сповна виконала свою місію жриці, а по смерті залишилася берегинею-заступницею киян.

(35–47) Цікаво, що певний час заступатися доводилося через дрібниці: хтось джерельце необачно замутив чи на річці насмітив. Але на початку смутних часів князівських незгод один із нащадків Ярославичів піддався на вмовляння купців трохи поглибити й розширити річку Почайну, щоб зручніше було підпливати важким суднам, переповненим крамом. Подейкується в переказі, що зробив він то за «мзду купецьку велику», бо хотів поставити собі новий терем. Пролетіла начебто тоді Либідь із жалібно-гнівним криком, і хазяйновиті кияни занепокоїлися, стали грудьми проти купців-зачинщиків і князя. І що ж: робіт з «удосконалення» Почайни не докінчили – відмовилися від «грішного діла». Судна тих купців потрощила буря на Дніпрі, яка невідомо звідки взялася серед погожого дня, а наступної весни сталося лихо на воді з кимось із князевих родичів. Сам же він залишився на весь вік згн'ябленим і безталанним, бо обурені кияни прийшли з вилами під новий терем, що не пішов йому на користь...

(48–53) «Екологічний урок» був засвоєний і замолений, тривалий час кияни не потерпали від води. Були навали й пожежі, але нікому й на думку не спадало змагатися

з природою, самовпевнено її гнуздати. Аж поки, крім варварського «зняття скальпу» із Замкової гори за наказом Петра I, щоб знищити саму згадку про княжу столицю, крім абсурдної, з огляду на особливості рельєфу, перебудови київських укріплень, – було задумано і масштабний, як на XVIII століття, проект «підкорення річки».

(54–62) Коли 1712 року задля зручнішого проходження барок почали перекопувати Почайнинську косу, що захищала Поділ від великої води, старі кияни – від князівських нащадків до майстрових подолян – обурилися, протестували й чекали клекоту Либеді. Але яке було діло до старосвітських «малоруських пліток» і «забобонних протестів» тодішній київській колоніальній адміністрації! Можливо, також «купці» переконали... Що сталося потім – відомо: перерізану косу Дніпро згодом розмив, від Почайни залишилося кілька озер, і відтоді Поділ стало періодично заливати з чималими збитками, смертельними хворобами від розмитих старих комунікацій, куди потрапляли води з-під цвинтарів, і розмоканням від цієї «мертвої» води осель.

(63–67) Як казали старі кияни, то кара й за наші гріхи, що не вберегли угіддя Либеді та свій предківський спадок від сваволі. Такі розмови я чула перед потопом 1970 року, коли залило значну частину Подолу, а вода в підвалах стояла подекуди років два. Бачити Либідь над Києвом не доводилося, однак сусідські родини про це розповідали.

(68–75) Останній (1979 року) потоп у Києві я зустріла вже школяркою. Із групою художньої школи виїздила в Гідропарк на етюди і якось побачила великого птаха на малюнку іншої дівчинки – киянки в першому поколінні, котра не знала про віщунку Либідь. На запитання, що це за птах, колежанка відповіла, що бачила лебедя в небі, тож і відтворила сумлінно на папері. Наступним запитанням стало, чи птах кричав, на що була заперечна відповідь. Розповідь викладачки про птаха й можливе витлумачення його появи було сприйнято як гарну казку, однак незабаром пів-Гідропарку залило.

(76–82) За старокиївським переказом, Либідь, яка мовчки пролітає над якоюсь київською місциною, — це вістка про півбди, на відміну від гіршої ситуації, коли птах голосить. Якщо ж з'являється білим птахом у веселці – це провісник лагідної весни, коли вода до людей добра. Тоді кияни поспішали, поки веселка не погасне, набрати водиці з живого джерела: вона, осінена крилом Либеді, вважалася помічною багато в чому: проти хвороб; для дівчат, які нею вмивалися «на красу»; для «відливання» лиха від хати.

(83–84) Дай, Боже, бачити тільки добрі знаки над нашими домівками, але для цього треба і не робити лиха самим, і не допускати його від інших.

За Ольгою Недавньою, газета «Дзеркало тижня», 897 слів

29. Фразеологізмом у тексті є вислів стати грудьми (рядок 41)
30. Назвою річки є в тексті слово Либідь
31. Синонімами до слова <i>гнуздати</i> (рядок 50) є всі слова, окрім затамовувати
32. Трагічною була доля князівни Либеді за версією Наталени Королевої
33. Засобом міжфразового зв'язку четвертого та п'ятого речень тексту (рядок 2) є сполучник
34. У тексті немає мікротеми заснування Кисва
35. Стиль тексту – публіцистичний
36. Жанр тексту – стаття
37. Рядки «Ой щоб слава не пропала / Поміж козаками» є в історичній пісні
38. Затемнення сонця спостерігають персонажі твору «Слово про похід Ігорів»
39. «Його мандрівне життя є предметом оповідань і легенд», - сказав Микола Костомаров про Григорія Сковороду
40. «Сама заробляє собі на прожиття; вірно чекає хлопця, якого кохає; має природний розум, кмітливість; готова до самопожертви заради матері» – це характеристика Наталки («Наталка Полтавка»)

41. «Нехай же знають і наших! Бо є такі люди, що говорять та й пишуть, буцімто з наших ніхто не втне, щоб було і звичайне, і ніжне, і розумне», - пише автор у передмові до свого твору «Маруся»
42. Слова «Воли в ярмі, та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла і не озвалась!» належать Прокопові («Інститутка»)
43. “Польовою царівною” названо Галю Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)
44. Актором української професійної театральної трупи Михайла Старицького був Іван Карпенко-Карий
45. «Основною темою я зробив смерть пророка, непризнаного своїм народом», – так автор визначив тему свого твору «Мойсей»
46. Ідея служіння митця народів є провідною у творі “Intermezzo”
47. Красу весняної ночі відтворено у вірші «Ви знаєте, як липа шелестить...»
48. «Всім серцем любіть Україну свою», - закликав читачів Володимир Сосюра
49. У творі “Я (Романтика)” центральною є тема роздвоєності особистості
50. Пісня “Ой, піду я до роду гуляти” є композиційним обрамленням твору “Україна в огні”
51. «За тобою завше будуть мандрувати / Очі материнські і білява хата», - каже синові героїня твору Василя Симоненка
52. «Переплелись, як мамине шиття, / Мої сумні і радісні дороги», – каже ліричний герой твору Дмитра Павличка

53. «Палахкотливий стовп... прибрав обрис, подібний до чаші, що сховали її селяни в чорнозем і нікому не відкрили її таємниці... Здається над ними, з нетлінною непоборимою силою, сходить вона: навіки принести порятунок», - такий символ з’являється у фіналі твору «Жовтий князь»	
54. В уривку «Під Берестечком бився ти сміливо. Під Зборовом також і над Пилявою своє ім’я ти не покрив неславою. І тільки у домашньому бою сміливість раптом втратив ти свою» схарактеризовано Грицька Бобренка	
55. До письменників-«шістдесятників» належать Дмитро Павличко, Василь Симоненко	
56. «Алхіміком мудрих слів» Максима Рильського названо у творі «Сучасники»	
57. Установіть відповідність між твором і цитатою з нього.	
“Сон” (“У всякого своя доля”)	«А братія мовчить собі, Витріщивши очі!»
“Кавказ”	«Од молдованина до фінна На всіх языках все мовчить, Бо благоденствує!”
“До Основ’яненка”	“Наша дума, наша пісня Не вмре, не загине!”
“І мертвим, і живим...”	“Учітесь, читайте, І чужому навчайтесь, Й свого не цурайтесь...”

58. Установіть відповідність між персонажем і його характеристикою.		
Той, що греблі рве	“Молодий, дуже білявий, синьоокий, з буйними і разом плавкими рухами; одяг на ньому міниться барвами, від каламутно-жовтої до ясно-блакитної, і поблискує гострими злотистими іскрами”	
Водяник	“Він древній, сивий дід, довге волосся і довга біла борода всуміш із баговинням звисають аж по пояс. Шати на ньому – барви мулу, на голові корона із скойок”	
Лісовик	“Малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куниці)”	
Перелесник	“Гарний хлопець у червоній одязі, з червонястим, буйно розвіяним, як вітер, волоссям, з чорними бровами, з блискучими очима”	
59. Установіть відповідність між військовим загonom і його очільником.		
«Загоном Добровольчої армії генерала Антона Денікіна командував»		Половець Андрій
«Купу кінного козацтва головного отамана Симона Петлюри вів»		Половець Оверко
«З-за ліска вискочили вершники з чорним прапором, розгорнулися, пропустивши наперед тачанки, “до зброї! по конях! кулемети! махновці!». Їх вів		Половець Панас
«І тоді за дощем з’явилося марево: розгорнувся здалеку червоний прапор кінного загону інтернаціонального полку», яким командував		Половець Іван
60. Установіть відповідність між письменником і цитатою з його твору.		
Микола Хвильовий	«Арешт Ялового – це розстріл цілої Генерації... За що? За те, що ми були найщирішими комуністами? Нічого не розумію. За Генерацію Ялового відповідаю перш за все я...»	
Олександр Довженко	«Життя моє не дуже добре, трудне і невеселе. Проте до всього привикають люди, привик і я терпіти помаленьку... пишу одну повість про діда, батька, матір і про все, одне слово, сосницьке життя, ще коли я був маленьким...»	
Остап Вишня	«Були на полюванні. Не вбили і не застрелили нічого. Для мене це – типове явище. Коли я приходжу, як завжди, додому “попом”, без нічого, – всі спокійні»	
Микола Куліш	«Вибравши для комедії “Мина Мазайло” тему – міщанство й українізація, я, в першу чергу, звернув увагу на криштально витриману ідеологічну установку п’єси, зважував кожну дію, вивіряв кожне слово»	

Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року
Основна сесія № 2
Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури

Умова завдання та правильна відповідь	
Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.	
(1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи <i>на/зустріч</i> сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) <i>У/середині</i> росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає <i>з/верху</i> хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла <i>по/моєму</i> ліктію. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].	
1. Синонімом до слова «підіймаючи» в другому реченні може бути	підносячи
2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку	втопивши очі в буянні природи.
3. Окремо в тексті пишеться сполука слів	по/моєму
4. У називному відмінку вжито в тексті іменник	бджоли
5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення	перше
6. Складним безсполучниковим є речення	п'яте
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні	четвертому
8. На другий склад падає наголос у слові	ознака

9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка з..їсти пів..яблука
10. Неправильно утворено форму слова у варіанті кілограм помідор
11. Помилково вжито слово в рядку ювілейні міроприємства
12. Помилково утворено слово гардеробщиця
13. Неправильно побудовано речення Годинники – це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.
14. Правильно написано всі слова в рядку розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище
15. Літеру <i>и</i> треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка д..ктант, такс..ст, Лейпц..г
16. Прочитайте уривок. <i>І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні, І в снах – Ел(2)ади і Афін та хмурі степові вогні. А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертвн(4)ик вона, Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.</i> Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім 4
17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку ближчий, більш гарячіший
18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено) Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем.
19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка походжає, якість, їстоньки, яблунька

20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу без п'ятнадцяти десятих	
21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку розгорнемо, клесте	
22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено) Удалині виднілися обліті сонячним багрянцем верхівки сосен.	
23. Правильно написано всі займенники рядка дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо	
24. З'ясуйте вид наведених простих речень.	
<i>Вид речення</i> називне означено-особове неозначено-особове безособове	<i>Приклад</i> Криштальний промінь сміливого сонця. Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів? Таких чекають все життя заради миті. Заморосило осінь у сльозу.
25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.	
<i>Вид підрядного речення</i> з'ясувальне означальне допустове наслідкове	<i>Фрагмент речення</i> Здавалося хлопцю, що ... Це був такий день, що ... Упав додолу перший лист, хоча ... Погода стояла сонячна, так що ...

26. Приєдняйте до частини «Лелеки повернулися до рідного гнізда ...» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.

Варіант завершення речення

... як заструменіли весняні ручаї.
... і заходилися його лагодити.
... і враз ожила простора садиба.
... перелетівши сині моря.

Тип речення

складнопідрядне
просте з однорідними членами
складносурядне
просте з відокремленими членами

27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

Фразеологізм

море по коліно
хоч вовком вий
з доброго дива
за всяку ціну

Синонім

мов з гуски вода
хоч кричи
ні сіло ні впало
що б там не було

28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Дослідження (1)*вчених* доводять, що людину, яка не привчила (2)*себе* працювати напружено, (3)*долаючи* звичку (4)*зайвий* раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.

1 іменник

2 займенник

3 дієприслівник (форма дієслова)

4 прикметник

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.

Шлях до національного самоусвідомлення

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих. Кожна нація – це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація – це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна

розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації – це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації – це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей – націй – підпорядковане законові ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов’язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею.

Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходилита йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще придатних для хліборобства, – на Кубані, Алтаї, у Приамур’ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у XX столітті почали з’являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов’янські, включно з так званою старослов’янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милослухністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милослухність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники крито-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві – Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб – це символ державної влади. За іншими версіями – символ влади над трьома світами – небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найгрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витоки тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори – жовтий, червоний, синій, – взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру – ширина, довжина, висота – характеризують об'єм і простір світобудови.

(74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор'я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей».

Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи.

(78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя.

(80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців –

берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея. За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів
29. Слово «зрослися», вжите авторкою в рядку 26, означає стали єдиним цілим
30. Рядки <i>«Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея»</i> (рядки 80–83) є висновком
31. Слова авторки <i>«В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...»</i> (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй «підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15)
32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя (рядки 78–79).
33. За стильовими ознаками текст є публіцистичним
34. Засобом міжфразового зв’язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є займенник
35. У тексті немає відповіді на запитання Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?
36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім фольклористики
37. Рядки <i>«Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадки...»</i>, - є в календарно-обрядовій пісні

38. «Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...», - заявляє персонаж твору Григорія Сковороди
39. Нова українська драматургія започаткована твором Івана Котляревського
40. Низку риторичних запитань: «Що ми?.. чиї сини? яких батьків? ким? за що закуті?..» - ставить автор у творі «І мертвим, і живим...»
41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору «Чорна рада»
42. У тому, що «сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі», - переконаний автор твору «Гімн»
43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі «Intermezzo»
44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження прагнення багатіїв до стягання задля стягання
45. У поемі «Мойсей» використано сюжет біблійний
46. У рядках Звитяги наші, муки і руїни Безсмертні будуть у її словах. Вона ж була як голос України, Що клекотів у наших корогвах! ідеться про героїню твору Ліни Костенко
47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», - запевняє свою кохану ліричний герой вірша «Арфами, арфами...»

48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім Іван Багряний
49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у Харкові
50. Слова «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину» є в творі «Лебеді материнства»
51. «Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою», - благословляє своїх дітей героїня твору «Україна в огні»
52. «Сонце моє оранжеве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе», - звертається до поезії ліричний герой твору «Балада про соняшник»
53. «Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...», сказав Остап Вишня
54. «Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителям / Сибірами і соловками», - звертається до України Василь Стус
55. Рядки Не поет — бо це ж до болю мало, Не трибун — бо це лиш рупор мас характеризують Тараса Шевченка
56. Наприкінці XX століття помітним явищем української літератури став постмодернізм

57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.		
<i>Назва твору</i>	<i>Проблема (тема) твору</i>	
«Людина»	емансипація жінки	
«Мисливські усмішки»	замилування рідною природою	
«Лісова пісня»	боротьба духовності з буденщиною	
«Мойсей»	взаємини вождя і народу	
58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.		
<i>Автор твору</i>	<i>Персонаж твору</i>	
Іван Багряний	Многогрішний	
Тарас Шевченко	Ярема Галайда	
Іван Карпенко-Карий	Феноген	
Михайло Коцюбинський	Палагна	
59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події.		
<i>Назва твору</i>	<i>Історичне тло</i>	
«Україна в огні»	Друга світова війна (1939-1945 рр.)	
«Гайдамаки»	Коліївщина (1768 р.)	
«Чорна рада»	Руїна (1657-1687 рр.)	
«Я (Романтика)»	Громадянська війна (1917-1921 рр.)	
60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.		
<i>Цитата з твору</i>	<i>Назва твору</i>	
«На снігу великими літерами було написано: «ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»	«Тигролови»	
«Сьогодні усе для тебе – Озера, гаї, степи. І жити спішити треба, Кохати спішити треба – Гляди ж, не проспи»	«Ти знаєш, що ти – людина?»	
«Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не пізнавали один одного, а з неба палило сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок...»	«Вершники»	
«Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає»	«Лісова пісня»	